

Tanja Hohnec

MUZEJSKE PREDSTAVE - IZ PRIPRAVNIŠKEGA DNEVNIKA

Za razumevanje besedne zveze "muzejska predstava", ki jo uporabljam v tem besedilu, moram zapisati nekaj osnovnih, potrebnih podatkov.

1. decembra 1994. leta sem v mariborskem Pokrajinskem muzeju začela opravljati etnološko pripravništvo. Ravnatelj Vili Vuk, ki je bil hkrati tudi mentor, me je seznanil s programom, ki je bil seveda klasičen: seznanitev z načinom dela v muzeju v kompleksnem smislu ter po posameznih oddelkih. V drugi polovici enoletnega pripravništva naj bi začela z aktivnejšim delom na oddelku za etnologijo, s spoznavanjem in delom na terenu, zbiranjem predmetov ipd. Aktivnejša vloga mi je bila namenjena s sodelovanjem pri pripravi razstave *Equus - konj* za leto 1996. Kasneje se je izkazalo, da bo razstava zaradi finančnih zagat preložena na leto 1997.

Prvi dan mojega službovanja sem se sprehajala po muzejskih zbirkah klasičnih, pretežno kolekcijskih in zastarelih postavitev, kar še posebej velja za etnološko zbirko, ki jo je postavil Franjo Baš leta 1947. Napisala in skicirala sem si nekaj predlogov, mojih vizij prenove zbirke, ki ne potrebuje velikih finančnih posegov, ter zapisala opažanja in želje po dogajanju. Istega dne sem v dopoldanskem času "naletela" na strokovni kolegij, na katerem se sodelavci seznanjajo z delom, informacijami, načrti ipd. Ravnatelj me je kljub prvemu delovnemu dnevu izzval. In, na srečo, ne zaman. Tako smo prišli do prve predstave o *božični mizi*. Tedaj smo razmišljali le o tem, na kakšen način privabiti obiskovalce v muzej kljub prazniku in kljub muzejskemu oz. grajskemu hladu (pozimi je muzej za obiskovalce zaprt). Pokrajinski muzej ima poleg stalnih oddelčnih postavitev še Muzejski informacijski center, namenjen občasnim manjšim razstavam, predstavitev...

Decembra 1994 je bila tu razstava z naslovom *Iz restavratske delavnice*. Prostor je bil torej zaseden, pravzaprav so bile zasedene zgolj stene, zato smo ga po sredini lahko zapolnili z mizo, božično, praznično, ki je predstavljala božične jedi. Dogovorila sem se z Aktivom kmečkih žena iz Kočnega (spoznala sem jih ob pisanju diplomske naloge) in z Aktivom kmečkih žena iz Ruš (nekatero sem spoznala na etnološkem taboru) za pripravo božične peke. Miza je bila glavni akter z vso božično simboliko na njej in pod njo. Poleg jedi so bili namreč predstavljeni tudi simboli zelenja - Adonisovi vrtički, simboli rasti in rodovitnosti - semena, klasje, poljedelsko orodje ter simboli luči, ki jih iz prevzetega izročila in prostora predstavljajo adventni venčki. Obiskovalce smo seznanili z izročilom božične mize, o privlačnosti okusa razstavljenih jedi pa so se lahko prepričali sami. Tedaj smo dosegli dvoje: razstavo v razstavi, ki sta se imenitno in nemoteče dopolnjevali, ter predstavo, ki je trajala do odhoda zadnjega obiskovalca. Ko smo vse pojedli, se je muzejska razstava končala. Ni imela značaja trajanja in ni bila ponovljena. Zato sem jo poimenovala muzejska predstava.

Že tedaj je med obiskovalci in med nekaterimi kolegi prihajalo do izrekanja želja o podobni predstavi ob veliki noči, kar

smo seveda uresničili. Tokrat smo imeli na voljo prostor v celoti, pa tudi časovno smo prireditve podaljšali na obdobje velikega tedna. Poimenovali pa smo jo *Velikonočni teden* - namenoma ne Veliki teden, ki sicer po krščanskem izročilu zajema dneve od cvetne nedelje do velike noči in ima predpisana opravila, tudi v bogoslužju. V naš Velikonočni teden smo združili različna dogajanja, ki smo jih uspeli organizirati s pomočjo zunanjih sodelavcev. V tednu od 10. do 14. aprila je potekala delavnica sodobnega okraševanja jajc z mojstrom domače in umetne obrti, Vladom Puričem, ki se ukvarja tudi s poslikavo skrinj. Nismo "uvažali" mojstrov za pisanice in remenke, pač pa smo želeli predstaviti domačina, ki je razvil naturalistično okraševanje z motivom stiliziranega tulipana. Čeprav ne gre pri tem za dediščino mariborskega okolja, je motivika njegov zaščitni in razpoznavni znak in bi s primerno embalažo lahko Maribor dobil ustrezen turistični spominek. Delavnica je bila namenjena predvsem osnovnošolcem, kar nekaj pa je bilo tudi individualnih obiskovalcev, ki so mojstra lahko opazovali v živo, ob njegovi odsotnosti pa so si ogledali video posnetek. Razstavili smo pirhe različnih slovenskih pokrajin: pisanice iz Bele krajine, remenke iz Prekmurja, Puričeve pirhe iz Maribora ter pirhe, ki so jih okrasili otroci in tako sooblikovali razstavo.

V sodelovanju z mariborsko stolno župnijo je bilo 15. aprila ob 10.30 v grajski kapeli žegnanje velikonočnih jedi. Tako smo dogajanje prostorsko strnili na območje muzeja. Ob 11. uri pa smo v prostorih Muzejskega informacijskega centra predstavili velikonočno mizo, pripravljeno v sodelovanju z Aktivom kmečkih žena iz Kočnega. Prostor smo predstavili na eni strani z vogalnim interierom kmečke hiše, ki je simboliziral družinsko praznovanje, na drugi strani pa je z velikonočno mizo kontinuirano prehajal v muzejski prostor z muzejskim praznovanjem.

Ob takšnih prireditvah oz. predstavah, ki v kulinarinem smislu trajajo od "ogleda do prebave", je pomembna improvizacija, pri kateri je potrebno izvajanje kompromisov, predvsem zaradi omejenih finančnih sredstev, včasih pa tudi na račun stroke, kar se marsikomu sicer zdi nedopustno. Glede na denarno politiko je po mojem mnenju napaka v službi ljudi storjena z lahkim srcem, sploh pa glede na izjavo obiskovalca "že trideset let gledam eno in isto". Ob manjših, vendar za občinstvo prav tako pomembnih, predvsem pa potrebnih muzejskih predstavah, se pokaže smisel muzejskega obstoja: ne le raziskovati, hraniti in varovati cele gore muzealij, pač pa tudi seznanjati, izobraževati in v veliki meri na strokoven način zabavati občinstvo.

Moja pripravniška pot se je tako nadaljevala, po stranpoteh po programu, mimo in na široko. Dokaz več, da ni uspešno in zanimivo opravljanje pripravništva odvisno zgolj od lastne energije, ampak tudi od dobrega mentorja in muzejskega vodstva.